

Oplæg til evaluering af ”Klog hverdagsmad” – Region Midtjyllands fødevarsatsning

Baggrund

Formålet med Region Midtjyllands fødevarsatsning er at sikre en fortsat udvikling, innovation og konkurrenceevne i fødevarerhvervet, så Region Midtjylland befæster og udvikler sin stærke position på området.

Visionen for fødevarsatsningen - ”Klog hverdagsmad som sund forretning” – er Vækstforums bud på, hvordan fødevarerhvervet kan øge sin konkurrencekraft. Brug af viden skal være centralt, fokus ligger på hverdagsmad, hvor det forretningsmæssige volumen ligger og fødevarerproduktionen skal være sund og bæredygtig.

Det strategiske langsigtede mål for den regionale erhvervsudviklingsindsats for fødevarerområdet er at

Region Midtjylland skal være et førende internationalt innovationsmiljø for klog hverdagsmad.

Med dette udgangspunkt har region Midtjylland i 2009 iværksat de første skridt i en langsigtet regional udviklingsindsats på fødevarerområdet.

Formålet med denne evaluering er at få et uvildigt billede af, hvordan de igangsatte aktiviteter virker med henblik på:

- 1) At opsamle læring der kan danne grundlag for korrigerende handlinger og prioritering af den fortsatte indsats
- 2) At levere fremdriftsrapportering og videndeling om indsatsens virkemåde
- 3) At danne grundlag for planlægning af den fortsatte indsats efter projektperiodens udløb.

Indsatsen

Evalueringen skal omfatte de samlede aktiviteter, der er igangsat under og i relation til Vækstforums strategiske indsatsområde fødevarer – ”Klog hverdagsmad” – inden for tre overordnede områder:

- Innovation
- Differentiering
- Kompetence.

og dække perioden frem til evalueringstidspunktet (1.3.2012).

Aktiviteterne omfatter¹:

- Innovationsmiljøet Future Food Innovation (FFI)
- Differentieringspuljen
- Rådgivningsprogrammet FØDEVAREmidt
- Innovationspuljen
- Analyse af uddannelsesudbud på fødevarerområdet – samt udviklingsaktiviteter
- Partnerskab, netværks- og værdikædesamarbejde (f.eks. udviklingsaktiviteter i fiskeriklyngen på Vestkysten)
- National/international positionering (f.eks. samarbejde med FOOD om fødevarerevents, Foodbest, Regionernes fødevarer-netværk, samarbejde med Madkulturen, Grøn Vækst m.fl.)
- Udvikling af kompetencecenter for fiskeriet
- Fødevarerådet

Evalueringsdesignet

Evalueringsens pejlemærker skal tage udgangspunkt i de langsigtede mål:

- At opbygge en tradition for samarbejde mellem regionens fødevarer-virksomheder og det internationale videnmiljø
- At udvikle innovationskraften i Region Midtjyllands fødevarer-sektor til en international spidskompetence

¹ Detailbeskrivelse i bilag 1

Evaluering – Klog hverdagsmad

- At øge innovationskompetencen i de midtjyske fødevarevirksomheder
- At sikre en kompetent arbejdskraft til regionens fødevareerhverv

En forudsætning for at disse mål kan nås er at regionens fødevarekompetencer, ressourcer og potentialer synliggøres, overfor relevante virksomheder og aktører indenfor fødevareerhvervet. På denne baggrund ønskes en simpel kvantitativ måling af i hvilken grad kendskabet til de igangværende aktiviteter er udbredt blandt regionens fødevarevirksomheder.

Udover denne status på kendskab vil en kvalitativ tilgang give mere værdi end en kvantitativ analyse. De beskrevne formål med evalueringen peger på en styrke/svagheds-analyse set i forhold til de ovenfor beskrevne langsigtede mål.

Den indsigt analyseprocessen bibringer, kan lede til evaluators perspektiv på muligheder og trusler.

Det er ikke et ufravigeligt krav at SWOT modellen bruges som referenceramme, hvis evaluator kan præstere en anden ramme som skønnes bedre egnet til formålet.

Erhvervs- og Byggestyrelsen (EBST) anbefaler, at man i projekter forholder sig til hvilke *kritiske antagelser* der ligger til grund for indsatsen. De kritiske antagelser omhandler, hvad der forventes at ske i virksomheder som resultat af virksomhedernes deltagelse i projekter, programmer etc.

Kritiske antagelser (EBST-model):

Hvis vi gennemfører de planlagt aktiviteter og løbende supplerer med yderligere netværksaktiviteter hvor muligheder måtte opstå, så opnår vi en ny adfærd i en række virksomheder, som gør at nye produkter og processer vokser og/eller tabsgivende aktiviteter afsluttes, fordi virksomhederne får nye samarbejdspartnere og metoder til at gennemføre udviklingen. På langt sigt vil det medføre et styrket fødevareerhverv i regionen.

Trin 1

En kvantitativ måling blandt fødevarevirksomheder² i Region Midtjylland af kendskabet til FØDEVAREmidt og FFI samt deres aktiviteter.

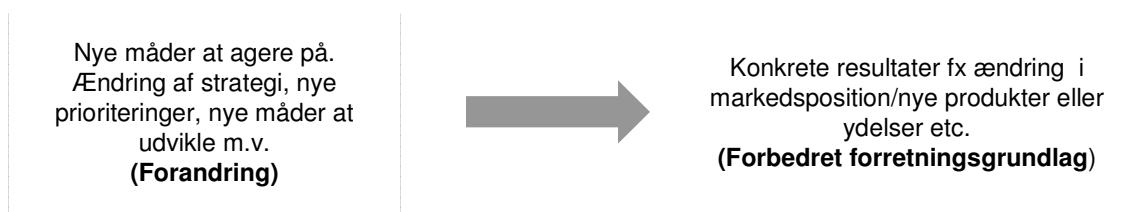
Evalueringens designets trin 2 og 3 sigter entydigt på læringsperspektiver, og tager udgangspunkt i den effektkædemodel der er vist i bilag 3, med hovedfokus på 'Output' og 'Proces'.

Trin 2

En kvalitativ opsamling af adfærdsændringer i virksomhederne og disses eventuelle sammenhæng med deltagelse i aktiviteter (årsagssammenhæng). For at få bedst mulig læring forventer vi sammenlignelig undersøgelse af virksomheder der benytter tilbud, og virksomheder der efter kontakt enten selv fravælger, eller hvor ansøgning ikke vurderes kvalificeret.

Evalueringen skal ikke fokusere på virksomhedernes vurdering af 'leverancen' som et produkt, men i stedet fokusere på betydning for og anvendelighed i virksomhedens udviklingsproces. (eks. Fig. 1)

Fig. 1: Antagelse om virksomheders innovationsproces

Det forventes at evaluator tager alle fødevaresatsningens aktiviteter betragtning i analysefasen, under hensyntagen til den enkelte aktivitets vægt i den samlede indsats.

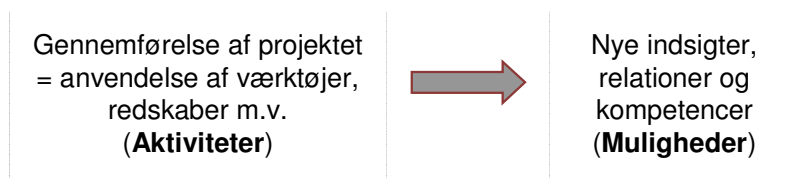
² Defineret ud fra DB07 regionens ressourceområde 'fødevarevirksomheder' samt 'restaurant m.v.' fra ressourceområde 'turisme', primærproduktion skal ikke indgå i undersøgelsen – se bilag 2

Evaluering – Klog hverdagsmad

Trin 3

På grundlag af resultater fra evalueringsprocessens trin 2, gennemføres en evalueringsproces med operatører og aktører (videninstitutioner, netværk m.v.) med fokus på kommunikation (formidling), prioritering og sammensætning af ydelser. (eks. Fig. 2)

Fig. 2: Operatører og aktørers læringsperspektiv

I trin 2 og 3 skal proces- og tidsforløb vurderes fra henholdsvis et virksomhedsperspektiv og et aktørperspektiv.

Regionens projektgruppe for fødevarerindsatsningen ønsker aktiv involvering i udformning af de konkrete undersøgelsesspørgsmål, og planlægger i den forbindelse at involvere samarbejdspartnere i processen. Derfor skal der i tidsplanen tilgodeses tid til denne proces.

Supplerende materiale

Region Midtjylland stiller følgende materiale til rådighed for evaluatoren:

- Resultatkontrakter indgået med operatører
- Årlige statusopfølgninger på resultatkontrakter for perioden
- Aktindsigt i Region Midtjyllands journaliserede dokumenter vedr. projektet i det omfang evaluatoren finder det nødvendigt.

Operatørerne stiller følgende til rådighed for evaluatoren:

- Adgang til lister over kontaktede virksomheder og deltagere i arrangementer
- Kontaktdata til aktører

Se desuden:

<http://www.rm.dk/regional+udvikling/v%c3%a6kstforum/indsatsomr%c3%a5der/f%c3%b8devarer>

<http://www.futurefoodinnovation.dk/>

<http://www.foedevaremidt.dk/>

..for yderligere information om projektet

Rapport

Evalueringens slutprodukt er en rapport på maks. 50 sider, der leveres i digitalt format. Evalueringens resultater skal sammenfattes i en konkret og let tilgængelig form med illustrationer og grafiske fremstillinger, der opsummerer resultaterne på de tre delområder (Kendskab, virksomhedsperspektiv og operatør-/aktørperspektiv). Rapporten skal fremlægge de bagvedliggende årsager til brug for den videre udvikling af indsatsen og evt. justering af ydelserne. Rapporten fremlægges i en præsentationsworkshop arrangeret af Region Midtjylland.

Evaluering – Klog hverdagsmad

Bilag 1

Oversigt over aktiviteter pr. 16.1.2012 - Klog hverdagsmad

2010 – 2013

Aktivitet	Hvem er operatør/bevillingshaver	Stikord og omfang
Innovationsmiljøet Future Food Innovation (FFI)	Konsortium med seks parter: Agro Business Park (projektleder+ sekretariat) AgroTech AU-MAPP AU-Institut f. Fødevarer TI VIFU	<p><u>Aktiviteter:</u> Workshops, konferencer, vejledning og matchmaking, erhvervsrettede ph.d.-forløb, adm. af differentieringspuljen (støtte til udviklingsprojekter budget 36 mio. kr.), internationale kontakter, kurser m.v.</p> <p><u>Omfang:</u> Antal kontaktede virksomheder – 132 Antal ansøgninger Diff.pulj. – 24 Antal godkendte Diff: 6 projekter (deltager ca. 3 virk. pr. projekt) antal deltagende virksomheder i aktiviteter - 105 herunder antal bevilgede projekter/forløb under div. Aktiviteter: Erhvervsrettede ph.d'er 5 Workshops: 5, antal deltagere: 215 International conference: ca. 90 Internationalisering:40</p>
Innovationspuljen	Vækstforum for Region Midtjylland FFI vejleder ansøgere om puljen, hjælper med at identificere samarbejdspartnere m.v.	<p><u>Aktiviteter:</u> Region Midtjyllands Innovationspulje har fokus på eksperimenterende projekter, der udvikler innovative fødevarerløsninger f.eks. gennem afprøvning af nye innovationsmetoder eller -processer, gennem utraditionelle samarbejder på tværs af fagområder el lign.</p> <p><u>Omfang:</u> Antal ansøgninger og projekt idéer 21 Antal bevilgede projekter 2</p>
Rådgivningsprogrammet FØDEVAREmidt	Partnerskab mellem Væksthus Midtjylland (projektleder) og VIFU (partner)	<p><u>Aktiviteter:</u> Virksomhedsudviklingsprogram særligt rettet mod fødevareraktiviteter. Programmet har til formål at øge innovationskompetencerne i de små og mellemstore fødevareraktiviteter. Omfatter også udvikling af nye tværgående tilbud.</p> <p><u>Omfang:</u> Kontaktede virksomheder: 79 Bevilgede rådgivningsforløb: 8</p>
Analyse af uddannelsesudbud på fødevarerområdet, herunder udviklingsaktiviteter	Region Midtjylland - sekretariatet	<p><u>Aktiviteter:</u> Landsdækkende analyse af uddannelsesbehov inden for fødevarerområdet – 500 deltagende virksomheder.</p> <p><u>Omfang:</u> Analyse designet i dialog med en række aktører på landsplan (ministerium, uddannelsesinstitutioner, brancheorganisationer mv.) Pixibog udarbejdet og sendt til deltagende virksomheder, debatmateriale til uddannelsesinstitutioner udarbejdet.</p>

Evaluering – Klog hverdagsmad

Udvikling af kompetencecenter for fiskeriet	EUC Nordvest	<p><u>Aktiviteter:</u> I 2006 tog EU's Nordvest sammen med en række af fiskeriets parter og organisationer initiativ til etablering af et nationalt kompetencecenter for fiskeriets uddannelser i Thyborøn. Region Midtjylland har bevilget midler til procesmedarbejder mhp. realisering af centerdannelsen.</p>
National/international positionering af fødevaresatsningen	Region Midtjylland - sekretariatet	<p><u>Aktiviteter:</u> - Samarbejde med FOOD om fødevareevents (f.eks. ifm. U21 EM i 2011) - Deltagelse i regionernes fødevarenetværk - Samarbejde med Madkulturen - Foodbest - Grøn Vækst M.fl.</p>
Fødevarerådet	<ul style="list-style-type: none"> - at understøtte udviklingen af et førende internationalt innovationsmiljø for klog hverdagsmad i Region Midtjylland. - at sikre implementering og koordinering af megasatsningens initiativer. - at sikre et højt fødevarefagligt niveau i megasatsningens initiativer og projekter. 	<p><u>Aktiviteter:</u> Understøtter udviklingen af et førende internationalt innovationsmiljø for klog hverdagsmad i Region Midtjylland. Sikrer implementering og koordinering af megasatsningens initiativer. Sikrer et højt fødevarefagligt niveau i megasatsningens initiativer og projekter.</p> <p><u>Omfang:</u> 17 medlemmer 4-5 møder årligt</p>

Bilag 2

012. Fremstillingserhverv, fødevarer

NACE	0164	Forarbejdning af frø/sædekorn til udsæd
NACE	1011	Forarbejdning og konservering af kød
NACE	1012	Forarbejdning og konservering af fjerkrækød
NACE	1013	Produktion af kød- og fjerkrækødprodukter
NACE	1020	Forarbejdning og konservering af fisk, krebsdyr og bløddyr
NACE	1031	Forarbejdning og konservering af kartofler
NACE	1032	Fremstilling af frugt- og grøntsagssaft
NACE	1039	Anden forarbejdning og konservering af frugt og grøntsager
NACE	1041	Fremstilling af olier og fedtstoffer
NACE	1042	Fremstilling af margarine o.l. spiselige fedtstoffer
NACE	1051	Mejerier samt ostefremstilling
NACE	1052	Fremstilling af konsumis
NACE	1061	Fremstilling af mølleriprodukter
NACE	1062	Fremstilling af stivelse og stivelsesprodukter
NACE	1071	Fremstilling af brød; fremstilling af friske kager, tærter mv.
NACE	1072	Fremstilling af tvebakker og kiks; fremstilling af konserverede kager, tærter mv.
NACE	1073	Fremstilling af makaroni, nudler, couscous og lignende dejvarer
NACE	1081	Fremstilling af sukker
NACE	1082	Fremstilling af kakao, chokolade og sukkervarer
NACE	1083	Forarbejdning af te og kaffe
NACE	1084	Fremstilling af smagspræparater og krydderier
NACE	1085	Fremstilling af færdigretter
NACE	1086	Fremstilling af homogeniserede produkter og diætmad
NACE	1089	Fremstilling af andre fødevarer i.a.n.
NACE	1092	Fremstilling af færdige foderblandinger til kæledyr
NACE	1101	Destillation, rektifikation og blanding af alkohol
NACE	1102	Fremstilling af vin af druer
NACE	1103	Fremstilling af cider og anden frugtvin
NACE	1104	Fremstilling af andre ikke-destillerede gærede drikkevarer
NACE	1105	Fremstilling af øl
NACE	1106	Fremstilling af malt
NACE	1107	Fremstilling af læskedrikke; fremstilling af mineralvand og andet vand på flaske
NACE	1200	Fremstilling af tobaksprodukter

013. Støtteerhverv, fødevarer

NACE	1091	Fremstilling af færdige foderblandinger til landbrugsdyr
NACE	1394	Fremstilling af reb, tovværk, sejlgarn og netstoffer
NACE	1721	Fremstilling af bølgepap og pap og emballage af papir og pap
NACE	2015	Fremstilling af gødningsstoffer og nitrogenprodukter
NACE	2020	Fremstilling af pesticider og andre agrokemiske produkter
NACE	2222	Fremstilling af plastemballage
NACE	2313	Fremstilling af flasker, drikkeglas mv.
NACE	2592	Fremstilling af letmetalemballage
NACE	2829	Fremstilling af andre maskiner til generelle formål i.a.n.
NACE	2830	Fremstilling af landbrugs- og skovbrugsmaskiner
NACE	2893	Fremstilling af maskiner til føde-, drikke- og tobaksvarerindustrien

014. Serviceerhverv, fødevarer

NACE	0161	Serviceydelse i forbindelse med planteavl
------	------	---

Evaluering – Klog hverdagsmad

- NACE 0162 Serviceydelser i forbindelse med husdyravl
- NACE 0163 Forarbejdning af afgrøder efter høst
- NACE 3319 Reparation af andet udstyr
- NACE 4611 Agenturhandel med landbrugsråvarer, levende dyr, tekstilmaterialer og halvfabrikata
- NACE 4617 Agenturhandel med føde-, drikke- og tobaksvarer
- NACE 4621 Engroshandel med korn, uforarbejdet tobak, såsæd og foderstoffer
- NACE 4622 Engroshandel med blomster og planter
- NACE 4623 Engroshandel med levende dyr
- NACE 4631 Engroshandel med frugt og grøntsager
- NACE 4632 Engroshandel med kød og kødprodukter
- NACE 4633 Engroshandel med mejeriprodukter, æg samt spiselige olier og fedtstoffer
- NACE 4634 Engroshandel med drikkevarer
- NACE 4635 Engroshandel med tobaksvarer
- NACE 4636 Engroshandel med sukker, chokolade og sukkervarer
- NACE 4637 Engroshandel med kaffe, te, kakao og krydderier
- NACE 4638 Engroshandel med andre fødevarer herunder fisk, krebsdyr og bløddyr
- NACE 4639 Ikke-specialiseret engroshandel med føde-, drikke- og tobaksvarer
- NACE 4661 Engroshandel med landbrugsmaskiner, -udstyr og tilbehør hertil
- NACE 4676 Engroshandel med andre råvarer og halvfabrikata
- NACE 4711 Detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger med hovedvægten på føde-, drikke- og tobaksvarer
- NACE 4721 Frugt- og grøntforretninger
- NACE 4722 Slagter- og viktualieforretninger
- NACE 4723 Fiskeforretninger
- NACE 4724 Detailhandel med brød, konditori- og sukkervarer
- NACE 4725 Detailhandel med drikkevarer
- NACE 4726 Tobaksforretninger
- NACE 4729 Anden detailhandel med fødevarer i specialforretninger
- NACE 4781 Detailhandel med føde-, drikke- og tobaksvarer fra studepladser og markeder
- NACE 7500 Dyr læger
- NACE 7731 Udlejning og leasing af landbrugsmaskiner og -udstyr
- NACE 8130 Landskabspleje

034. Serviceerhverv, turisme

- NACE 5610 Restauranter og levering af mad ud af huset

Bilag 3

Proces- og effektkæde

